

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; Bars, Bihar és Szatmármegyei közgyűlési határozatok; györmegyei hírek, végzések az ujonczozás és a zsidók türelmi adója iránt; vasmegeyi közlemények; soprony-vármegyei közgyűlési tárgyak; esztergomi czáfolat az ujonczozás ügyében; Arad képe télutó végén; változások a cs. kir. hadseregben; különféle; 's a t.) Ausztria. Spanyolország (a baszk szabadítók, hadsereg 's a t. fővezér); Anglia (Morpoth indítványa az alsóházban vitatás alatt; 's a t.) Franciaország (titkos költségi kamráviták; 's a t.) Keletindia. Legújabb hírek. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fels. a' kassai székeskáptalannál megürült tiszteletbeli kanonokságra K o o s József encsi plébánost mélt. legkegy. kinevezni.

A' nm. m. kir. udv. kamra az andrejovkai megürült vám- és 30ad barchezedői hivatalra R i e d l Ferencz uszoki vám- és 30ad-felügyelőt alkalmazá. — A' pécskai kam. számtartói hivatal megürült.

(Változások a' cs. kir. hadseregben.) Hartmann Antal, altábornagy 's osztálynok, Fölseis 29 sz. gy. ezr. tulajdonosává lón; Zsivkovics János b., altábornagy 's osztálynok, Walle b. 41 sz. gy. ezr. tulajdonosává; Strassoldo Gyula gr., németalföldi Vilmos király 26 sz. gy. ezr. ezredese, parancsnoka lón a' 10dik vadászszázalójnak; előléptettek, alezredekéből ezredeké: Fiedler József, Károly Ferdinand fng 51 sz. gy. ezr., az ezr.; Mittis József, Wasa Gusztáv hg 60 sz. gy. ezr., mint másodezredes Sándor czár 2 sz. gy. ezr.; Standeisky József, Sándor czár 2 sz. gy. ezr., Wasa Gusztáv hg 60 sz. gy. ezr.; Anders József, Wasa Gusztáv hg 60 sz. gy. ezr., István cs. kir. fng mellett, mint másodezredes, hivatala megtartásával; Habermann Henrik, Hoch- és Deutschmeister 4 sz. gy. ezr., az ezr.; Dallwitz Günter b., Baden nhg 59 sz. gy. ezr., az ezr.; Matisz Károly, a' 10dik vadász zászlóaljtól, németalföldi Vilmos király 26 sz. gy. ezr.; őrnagyokból alezredeké: Pergen Antal gr. a' szállásmesteri kartól, ő fels. szolgálattevő kamrára, Ferencz Ferdinand fng 32 sz. gy. ezr., hivatalában maradással; Orlando Rajmond, Károly Ferdinand fng 51 sz. gy. ezr., az ezr.; Perin Ferencz, Hoch- és Deutschmeister 4 sz. gy. ezr., Re si nger 18 sz. gy. ezr.; Partsch József, Wasa Gusztáv hg 60 sz. gy. ezr., Alemann Vilmos, Albert fng 44 sz. gy. ezr., főhadikormányzói segéd Morvában, Baden nhg 59 sz. gy. ezr.; Bubna Ferencz, Baden nhg 59 sz. gy. ezr., Hoch- és Deutschmeister 4 sz. gy. ezr., Hegedüs Mihály, Szász-Coburg-Gotha hg 8 sz. huszárezr., a' 11 sz. székely huszárezr.; Rueber Ignác, a' mérnöktesttől, ugyanott; Mylius Fridrik b., a' badeni katonai furdoház parancsnoka, hivatalában; gyalog 's lovas kapitányokból alezredeké: Derschatta József, István fng 58 sz. gy. ezr., Hamm Ferencz, Mayer b. 45 sz. gy. ezr.; Züllich Károly, Károly Ferdinand fng 51 sz. gy. ezr.; Milpökh József, Wasa Gusztáv hg 60 sz. gy. ezr.; Georch Jónás, Koudelka b. 40 sz. gy. ezr.; Hoffmann Edvárd, Wellington hg 42 sz. gy. ezr.; Handel Henrik b., császár 1 sz. gy. ezr., és Valencies Antal, Fridrik Vilmos porosz király 10 sz. huszárezr., mind az ezredben; Fridrichsberg Ferencz, Luxem 27 sz. gy. ezr., Baden nhg 59 sz. gy. ezr.; Reicz Károly, a' 2dik vadászszázalójtól, Rajner fng 11 sz. gy. ezr.; Carriere Ferdinand, Kinszky gr. 47 sz. gy. ezr., Lajos fng 8 sz. gy. ezr.; Schmidt Leopold, Baden nhg 59 sz. gy. ezr., Luxem 27 sz. gy. ezr.; Leidnitz Ferencz, Hoch- és Deutschmeister 4 sz. gy. ezr., Schön 49 sz. gy. ezr.; Csergeő Balázs, Baumgarten b. 21 sz. gy. ezr., Schön 49 sz. gy. ezr.; Lagusius Miklós, Schön 49 sz. gy. ezr., Hoch- és Deutschmeister 4 sz. gy. ezr.; Bianchi Fridrik b., Sándor czár 2 sz. gy. ezr., Kinszky gr. 47 sz. gy. ezr.; Palavicini Alfonz marq., Auersperg gr. 5 sz. vasaszer., Szász-Coburg-Gotha 8 sz. huszárezr.; Greisinger Gusztáv Adolf, a' mérnöktesttől, tanító a' mérnökakademiánál, ugyanott 's hivatala megtartásával; Hummel Ignác, ugyanonnan ugyanott; Radowani Szpiridion, a' tengerész gyalogzászlóaljtól 's zászlóalj parancsnokává. Kneiszler Antal, Reisinger 18 sz. gy. ezr. alezredes, Mayer b. gy. ezredhez helyezték át. Kleinberger József, Rainer fng 11 sz. gy. ezr. őrnagy, parancsnoka lett Hammer gránátos zászlóaljnak. Sachse Ferencz, Schön 49 sz. gy. ezr. őrnagy, tanítóvá nevezeték ki a' németjuhelyi katonai akademiánál. Nyugalmasztattak, alezredekéből: Podivinsky Ignác, 11 sz. székely huszárezr. ezredesi ranggal 's nyugdíjjal; őrnagyokból: Corniani Antal, Mayer b. 45 sz. gy. ezr., és Stiber Károly Baden nhg 59 sz. gy. ezr., tanító a' bécsi katonai akademiánál, alezredesi ranggal 's nyugdíjjal; Pacor József, Koudelka b. 40 sz. gy. ezr.; Pagon Antal, Károly fng 3 sz. dzsidas ezr. gyalog 's lovas kapitányokból: Dreiszeitel Endre, a' velencei őrpattantus kerületből, és Turczinszky Antal, Albert fng 44 sz. gy. ezr., őrnagy ranggal 's nyugdíjjal; Auersperg Engelbert gr., a' mérnöktesttől; Lizza János, hajóhadnagy; Brioschi Mór, a' rendőrezr.; Puberl János, milanoi kórházparancsnok, mind őrnagy ranggal. Külfelmeneket 's azok elfogadhatására 's viselhetésire legf. engedelmet kaptak, vezérőrnagyokból: Hesz Henrik, a' porosz kir. sasrend másodosztályú díszjelét csillaggal, a' bajor kir. sz. Mihály, és Württemberg királyi Fridrik, Baden nhgségi zaeheringi oroszán, a' Hessen nhgségi Fülöprend nagykeresztjét; Zamini Péter, a' főhaditanácsnál, és Bandiera Ferencz b. ellenhajóvezér, a' porosz kir. sasrend másodosztályú díszjelét csillaggal; ezredekéből: Binder Ferencz b., Luxem 27 sz. gy. ezr., és kapitányokból: Heiter Aloiz, Rukawina 61 sz. gy. ezr., a' Parma hg-ségi Szilárd sz. György rend kiskeresztjét; végre Schleswig-Hollstein-Glücksburg Vilmos hg, Miklós czár 9 sz. huszárezr. kapitány a' dán kir. Danebroghrend nagykeresztjét. —

Ő cs. kir. folsége Stie g l e r János h. ügyvédnek vezetéknevét, E mey magyar hangzatúvá változtatni, kegy. megengedni méltóztatott. —

N. Károly martz. 4d. A' 18 számban közöltük szatmármegyei közgyűlés által az országgyűlésre utasítást készítő választmány elibe tűzött vezérpontok közé iktatták a' Rdek a' hiteltörvény kiegészítése mellett a' telek- 's adóssági könyv 's birtokbank létesítését is, Mátyás törvénye 1486: 64 cikkre fölélesztését 's kiterjesztését, a' népevelést, sajtószabadságot, a' népképviselést, 's nemcsak a' büntető hanem polgári törvénykönyvnek is új szerkesztését. Az országos tárgyak után a' megyei belügyek kerültek komoly tanácskozás alá; ugyanis a' KK. és Rdek az egész hazai közvélemény által megrótt megyei pénztár-kezelés iránt mindenek előtt felvilágosulni kívánván, a' számvizsgálószerk jegyzőkönyvét vették tárgyalás alá. Az ügy fontosságához képest delutáni 4 óraig tartott első viták után köv. eredményekkel végeztették be: megyei volt főtisztviselő K. Z. miután nemcsak a' pénztár felügyelését elhanyagolta, mi miatt egy part. perceptor Z. F. nyolcz ezer ezüst forintot felül bukott meg, hanem ezen kívül a' bevételekbe is avatkozván az ezelőtt több évvel a' m. főispán ur által utcsinálásra *)

*) Szatmár megye 1837dik évben elvállalt a' kereskedői utak főbb vonalán az adózó kézi munkáján felül, hidak és egyéb anyagszerk fődözésére bizonyos megállapított ajánlati mennyiségű költség-fizetést, minden nemre aránylag kivette, ekkor mivel a' kereskedői főutvonal egy kis hajlással a' főispán lakása felé Sárköznek vitetni határozottat a' megye által, ezen szaporított költség pótlása tekintetéből ajánlott a' főispán ezer forintot.

ajánlott 's a' megyei Rdek által szives köszönettel fogadott egy ezer forintot, mely a' jegyzőkönyv 's több thiró utmutatása szerint a' volt főtisztviselő kezéhez letétezt, azt több év sőt a' tisztujtás után történt resignatiókor sem említvén meg a' megyének mai napig be nem adta, így szinte a' megye által több év előtt új pecsétnyomó vétetvén, a' régi 75 darab aranyat nyomó pecsétnyomót vagy annak, ha becsérélte, árát, a' tisztujtító - szék utáni resignatiókor sem adván be, mind két tárgy 's még többek iránt a' januáriusi számvizsgálószerk által megrendelt felszólítás után is semmit nem válaszolván, a' többször említett volt főtisztviselő a' kérdéssalatti ezer forint kamatosul 's a' 75 darab aranyat nyomó pecsétnyomó ára is 15 nap alatt végrehajtással is megvétetni elhatározottat, e' fölözt ezek hibás letartóztatása miatt tisztú ügyészi kereset alá vétetett; több tisztviselő is, kik az általok kezelt pénz nem adták be, szinte 15 nap alatt végrehajtásali megvételen marasztaltattak, mindenütt a' járuló kamafizetéssel, továbbá vonatókkal némelly visszaélések megrovattak, szóval a' megye nem kis figyelmét fordítja, hogy az adózó nép pénze iránt szigorú számolás történjék, 's a' nyilvánosságunk tartozunk felmutatni a' hibát, miszerint, a' nép is láthassa, hogy a' hibát nem rejtegetjük vagy palástoljuk 's így példa legyen tanulságul. Oly kemény csatázás volt e' számoltatás felett, hogy K. Beze 's K. Gti közt majd párviadal keletkezett miatta, azonban a' párbaj-tanúk 's más közbenjárók kibékülést eszközöltek. A' jegyzőkönyv meghitelesítésekor másnap K. Z. v. főtisztviselő levele olvastott fel, melyben egyedül csak a' főispán ur által nála letett ezer forint iránt nyilatkozik, hogy t. i. a' főispán urnak nem levén a' rossz kezeltetés miatt a' pénztárban letéti biztosítása, e' miatt tette nála le a' pénzt, 's az iránt számolni egyedül a' főispánnak tartozik. E' levél még nagyobb ingerültséget okozott; ugyanis tudni a' pénztárnak rossz állapotját, még is azt föl nem jelenti, magában is hiba már, egyébiránt a' megyei rendelkezés alá ajánlott pénzt a' megye sajátjának tekintvén, többé egyes az iránt nem rendelkezhetik, 's így e' terhelő iromány is a' megrendelt vádkereseti pörbe utasítottat. K. Z. Tárpa helység részről befizetett adó iránt is felszólítottat rendeltetett 's a' megyétől vásárolt 150 öl fa iránt is. A' számvizsgáló-szerk még csak 1837. 's 38. évről végezte be vizsgálatát, 's az utóbbi évek nagy fontossága iránt csak jövő közgyűlésre adja be jegyzőkönyvét, melyet fesszült figyelemmel várnak. Továbbá a' szatmármegyei gazdasági fiók-egyesület nagy gyűlését berencezi K o v á c s Lajos elnöksége alatt szinte a' megyei közgyűlések alatt tartván, kitűnő eredményei ezek: Erdődrül egy jeles értekezés küldetett: mikép lehetne a' köznép, kivált az oláhságot, nemesebb gazdálkodás látása által nagyobb iparra ösztönzeni? továbbá mikép lehetne a' eselédeket úgy rendezni, hogy a' kóbor eselédék megfogadásával tetemes meglapatásoktól mentesülni lehetne? Mind két tárgy egy küldöttségre kimerítő vélemény-adás végett bizatott, a' eselédrendszere megjegyezvén előleg azt, hogy minden eseléd mint a' vándor mesterlegények vándorkönyvet, ezek pedig eselédkönyvet tartanak, hogy abba szigorú irasék a' megfogadók általi bizonyítvány, mikép 's meddig szolgált st. bővebb tárgyalatás 's egyéb sikeres rendelkezések végett ez is a' küldöttségre bizatott. Ugyane' gazdasági gyűlés folytában jeles hazafiságáról ismertes 's magát megyei gyűléseken is érdemesített Somogyi Antal tiszt. tagnak megválasztatván ezirant tudósítatni rendeltetett, ugyanazza' választatott meg Farkas Károly is jeles értekezésért, miről is egy érdemeltatólevél által értesítettet. A' scrutinium v. titkos szavazás által a' törvényszéki tagok megválasztattak, a' 26 elválasztott közül öt e' megyének nem vala eddig táblabírája, most megválasztatván a' közgyűlés által, előtte fölesküdték táblabírákká, 's így egy évig a' törvényszék tagjai maradnak. — Retentó tél, 's olly nagy hó van Szatmárban Debreczenig, hogy jární alig lehet.

Esztergom, tavaszelő 3dikán. A' f. évi hírlapokban nagy élénkséggel követik meg most is egymást az ujonczállítási tudósítások. Érdekes e' fontos tárgyakban, mely honfirtásinknak élete körül jár, látni a' törvényhatóságok külön eljárását, a' törvény különféle alkalmazását; 's midőn a' szigorú törvényesség embere, kit még a' régihez némi titkos vonalom csábit, az eltérésekre utat nyitó törvény általánosságát 's kevés részletességet dörmögve kárhoztatja, a' haladás és nyilvánosság emberét édes reményel hatja meg a' gyökeres javítás érzete, örül, hogy felebarátink egyes emberek önkényétül és elnyomásátul már e' részben is fölmentetvük, a' részrehajlások sötét rejthelyei a' nyilvánosság sugaraival itt is felvilágosítottatvák, — ez ama' vélemény-árványlatokat a' nemzeti értelmiség tágas mezején a' nyilvánosság éltető melegénél fejlődött olly növényeknek nézi, melyeknek érlelt termékeit a' közboldogság táplálására majdan a' törvényhozás, a' gyakorlati tapasztalással kezeltfogva, áldásteli sikerrel fordíthatja. Egyébiránt mi azon meggyőződést ápoljuk, hogy valamint a' vélemény szabad kifejtése minden képviseleti rendszer lényeges föltétele, úgy ezen belső vélemény-árványlatihoz ragaszkodó lélekisméret szerinti tettleges szabad eljárhatás helyhatósági szerkezetünknek nélkülözhetlen sajátsága, mely ha a' nép személyes belső érzelmeit mindenkor fel nem fogható centralismus merevény egyenlőségének nem bókol is, az Önálláshoz szokott testületeknél sokkal megnyugtatóbb, mint a' legszabatosb rendszerek vas formái. — Igen kívánatos többnyire, hogy a' beküldők azon tudósításai, melyek nyilvános hírlapokban közöltetnek, főkép midőn ez minden nehézség nélkül megtörténhetik, teljes hitelességű kútforrásokból 's tiszta edénynyel merítettessenek, mivel gyakran a' felszeg tudósítások az igazság rovására elferdítik, elfoglalják a' közvéleményt, mielőtt kiugazítottának; 's gyakran megtörténik az is, hogy a' leghotorabb közlemények megczáfolására kedv és inger nem találkozik. — A' Pesti Hírlap 13dik számában egyik esztergami tudósító nagyító üvegen nézeti az ujonczállítási egyik mellözhetlen árnyék-olalát, a' testi vizsgálatot. Ezen tudósítást átfutva az olvasó magát Afrika partjain, vagy az amerikai republicanusok rabszolgá-vásárin képzelni, hol az emberi vadság véres áldozatai az önző csoportok között lépdelnek, holott az egész dolognál nem más forog kérdésben, mint egy candidatus ujoncz testalkotásának megzemlése olly személyek előtt, kiknek az e'beli eljárás gyakorlati teljesítése a' hitelesség fentartása, 's a' visszaélések elleni örökös tekintetéből okvetetlenül jelen kellett lenniök 's kik hivatásukat csak úgy teljesítheték vala, ha az ujoncz testalkata iránti észrevételeknek önmagok tanúji és bírúi lehetnek. Meg kell itt jegyezni, hogy ezen vizsgálat az egész ujonczozás korszakában az emberiség, törvény, és népnyalom érdekében forogó szent kötelességek legkényesb részét teszi; — rokkant, hibás, és gyenge alkotásu ifjaknak, kik a' katona élet viszályait, és terheit kiállani nem képesek, csakhogy a' szám megteljen, bizonyos halálnak feláldozása, avagy ellenben a' sors-érte izmos épekrül ezen tehernek

mások sérelmivel lehuzatása, azon kívül hogy emberiség- és igazság-elleni keserű botrányok; a' törvény tekintetét is veszélyeztetik. Mi ugyan nem tudjuk: vajjon a' tisztelt esztergami tudósító Esztergam vgyének becsmértelt eljárását más megyék ugyanazon nemű eljárásával összehasonlította e? azt sem tudjuk, vajjon gondolkozott e arról, kiknek kellett gyakorlatilag, kiknek kellene eszméletileg akár a' vizsgálatnál, akár a' bésorozásnál jelenlenni? 's micsoda különbséget tenne idő, és hely tekintetében némi idealis nézetek valósitása?; de annyit tudunk, hogy ha saját személyünk, vagy hozzá tartozók érdeke forogna kérdésben, irtoznánk azon gondolattal, hogy ott, hol olly eleven érdekek, a' kísértés, 's vesztegetés olly soknemű ostromi lappangnak, működnek, megnyugtatasunkat melölözve sorsunkról csupán egy, vagy legfölebb két elzárt ember határozzon. Illy esetben bizonyly a' törvény teljesítése iránt ama' tisztelettel, mellyet mások tetteinek tisztaságául saját belső meggyöződésünk adhat, soha nem lehetnénk. Tudjuk továbbad azt is, hogy azon idő alatt, mig az esztergami ujonczállító küldöttség a' megye egyik teremében a' sorshuzást vezérelte, a' már sorsot huzottak testi vizsgálása a' sokaságtul örökkel elválasztott szobában történt, 's hogy a' szobába csupán olly személyek bocsáttak, kiknek hivatásuk szerint ott kellett lenniök; tudjuk azt is, hogy midön az első napok egyikén némelly kíváncsiak becsusszantak, azok, és azok közt többek gyanitása szerint a' tudósító is, mint fölöleges és szemérem-botrányító hivataln vendégek a' besorzást ellátó alküldöttség által eltávozásra szólítottak 's elutasítottak. Végre sajnálattal említjük még azt is: hogy a' tudósító az emberiség ügyében hirlapilag nyilvánított gyöngéd észrevételét maga idején, és helyén, hol azzal használhatni kilátás mutatkozott, elhallgatta. Ezen kijelentéssel tartozunk az igazságnak. — Nem elég valamelly dolgrul jól vagy rosztat mondani, ez — mivel a' véges lények világában semmi absolutum nincsen — mindenkitül kitélik, a' mint őt szenvedő kedélye vagy önzési értelme vezeti; de a' jónak, és rosznak azonegy tárgyban egész öszvegett felfogni, egyik vagy másik tulnyomóságát megismérni, a' jól lehetőleg egyesíteni, a' rosztat lehetőleg elhárítani, ez a' társadalmi élet méltó feladata, ez azon köz cél, mellyre az emberiség kezdetül fogva törekszik. Ne sit ipso pejor medicina morbo!

A r a n y o s - M a r ó t o n tavaszelo 1—4 tartotta ns Bars megye közgyűlését, mellyben fölolvastatván a' vegyesházasságok ügyében érkezett megyei levelek, azonnal megkezdett az e' fölötti vitakozás olly hévvel, melly, ha elnök báró Majthényi László főispáni helytartó fölölzetési fenyegetése által nem csilapítottak, komoly eredményü leendhete. A' kedélyek ugyanis annyira föllobbantak, leginkább a' szünetlen actiót harsogó — fájdalom! — prot. cortések miatt, hogy eleve szóhoz jutni csak bajjal lehet. Kénytelenek vagyunk megvallani, bármennyire méltányoljuk mindenkinék saját vallásához ragaszkodását 's védelmére készsége, hogy véleményünk szerint, főkép illy csiklandós tárgyban, mellyben a' kölcsönös meggyöződötetés (capacitálás) tanultabbak közt is bajos, inkább ohajtanánk komoly tanácskozás, szerény vitakozás, mint cortések által határozni. De öszintén megvalljuk azt is, hogy az illy fölízgatott kedéllyel külön vallásu lakos-társaik közé haza menő cortések által inkább fog az üdvös béke és csönd zavartatni, mint a' pásztori levelek itt ottani teljesítése által, mert lettdolog: hogy a' kérdéses áldás nélkül házasságra lépett felek, miután házasságuknak mind egyházi, mind világi érvényessége 's törvényszerűsége fölöl meggyöződtek, teljes nyugalomban élnek. Továbbá, van é abban következetesség, 's mikor lesz ennek vége, ha a' mult dec. gyűlésben — cortések nélkül — fölírás; most ezekkel az 1647: 14 t.c. alkalmazása; jövöre tán Esztergom vgye határozata fog elfogadtatni? mivel, ha a' most megbukott rész szinte e' módhoz kívánna nyulni, mellyet most másod izben nagylelkűen elmellözött, nem győzhet é szintolly könnyen, miután Bars vgyében a' nemesség nagyobb része katholicus? Azért fölötte kívánatos, hogy ő felsége minélelőbb vessen véget e' surlódásoknak apostoli hatalmánál fogva. Igaz, ollykor a' roszt is szül némelly jól. Ez ügyre is méltánylattal kell említenünk a' papság ama' szemes buvárkodását, mellyel vagy saját, tán egyébkint elhanyagolt könyvtárainak poraibul, vagy egyéb régi szüette oklevelek és iratok avult lapjaibul bámulatig tudta előidézni megtámadtatott ügyének tanu- 's véd-okait, e' mellet a' szónoklatban is gyakorlott levén ebben már hivatalánál fogva is a' borostyánt másnak nem igen engedte. Ide kell érteni a' prot. lelkészeket is, kik közül néhány, ha jól emlékezünk, a' mohi és bajkai szinte figyelmet gerjeszte. Egyébiránt az 1647: 14 t.c. a' tudva levő esetekben alkalmazása ellen 41, mellette 17 szónokla; de a' többség által ki lön mondva az actio, mire a' cortések (kiknek elnökileg is szerencsés ut kívántatott) tüstint jó kedvvel de csöndesen is haza takarodtak, miután nem kis unalommal 's költséggel harmad napig helyben tanyáztak. Ez után háttározatott: hogy, mihelyt illy vegyesházassági eset forduland elő, azt az illető prot. lelkész a' t. vmegyének mindjárt hirül adja, erre sz. bíró fog kiküldetni 's a' házasságokat arrul biztosítani, hogy házasságuk mind egyházi, mind világi hatóság fölöl érvényes, törvényes 's teljes erejü, 's ezután fog következni a' még felállítandó törvényszék által az 1647: 14. t.c. alkalmazása. Erre azonban valamint a' nyertes félnek nincs igen nagy kedve; ugy a' bukott résznek sincs nagy félelme, mert a' vita 's csata után olly annyira visszajöttek látszott a' kölcsönös bizodalom és barátság, mintha semmi ingerültség nem történt volna, mi valóban mind a' két felekezet dícséretére válik. S. L.

N a g y v á r a d, martz. 21kán: „Tegnap a' főispáni új helyettesünket kinevező k. parancs felolvastatván, egyesek részéről olly nyilvánítások tettek, mellyekre épen most, midön az új helytettől visszas helyzetünk kiegyenli tését egy részrehajlás nélkül intézendő tisztujítás által méltán várhatjuk, épen semmi szükség nem vala. Továbbá a' Nagy-Várad városa és helybeli diák képtalan között fenforgó egyházi gyámság (patronatus) kérdésében érkezett, de a' megye által nyomos okok fölterjesztése mellet, minden tisztelettel el nem fogadott indítvány fölötti igen élénk viták szinte az egész ülést kihuzták. Ma 2kán a' vegyes házasság vala szönyegen, 's minden kitörőbb ingerültség nélkül reggeli 8¹/₂ órától délutáni 2¹/₂ óraig mérséklettel 's érett megfontolással vitattatván, Pest megye intézkedései nemcsak elfogadtattak, következőleg fölírás tételik, országgyűlés kérétek, 's az 1647ki 18 t.c. értelmében törvényszék neveztetett, hanem példájára, járasonkénti magyarázatra szolgálirak is rendeltetvék. Buttler gróf ajánlatából megyénknek a' ludoviceára két bemutatandó levén a' kamatok addig, mig az intézet megnyitattik 2 ifjú között lesznek felosztandók, kik hol-

nap reggel az e' végre kinevezett biztosság előtt, a' folyamodók közül szavazással fognak megválasztatni.

(Györmegyei hírek.) A' m a g y a r s z i n é s z e t e t biztosító egyesület tölhő 23kán tisztválasztást tartott illyképen; elnök: Bezerédj Ignác, alelnök Steffanits József; igazgató választmányi elnök: Szücs Antal, alelnök: Rába István; választmányi tagok: Kovács Pál, Kolozsváry Ferencz, Balogh Kornél, Zánthó Mihály, Jankó István, Horváth Dániel 's Zmeskál István; pénztárnok: Noszlopy Ignác; ellenőr: Ekker János; jegyző: Jankó Mihály. Minden tisztviselő díj nélkül szolgál; bár megyeinknél is ez történnék, akkor a' tiszteletbeliek nagyobb becsülésben részesülnének, mint azok, kik csatákat vinak, borszesz-kábitotta zsoldosakat vezérelvén a' nemesi jogok legszebbike gyakorlatára. Lesz alkalmunk errül még terjedelmesben szólani, midön tisztválasztásunk ideje beköszöntend. — Az olvasó társaság tánczvigalma tölutó 3kán tartott a' megyeház termeiben, mintegy 600 vendég volt jelen; a' diszes vigalmat ékesíté a' szomszéd megyeiek szép koszorúja; fényét pedig nevelte mélt. Bartal György előadó udv. tan. urnak, a' megyés püspöknek, a' györmegyei 's városi tisztikarnak, 's az itt állomásozó ezred főtiszteinek személyes megjelenésök. Legközelebb a' nagy mgu kir. helyt. tanács intézőlevele érkezett a' megyéhez, mi szerint „a' katonasági t e h e r elmellözése okaért más megyékbül ide szökött ifjak illető törvényhatóságaihoz sikeresen visszautasítottatni“ rendeltetnek; egyszersmind kimondatik, „hogy azok, kik az öszszeírás, sorshuzás és állítás elől távozván meg sem jeleattek, azok a' törvény által szabott büntetést elkerülni nem fogják“ 's megküldetik a' Szakolcza városbul sorshuzás elől eltávozott 43 ifju névjegyzéke. Megjegyzendő: 1) hogy Szakolcza város csupán latin nyelven küldi ezen jegyzéket! 2) hogy ebben a' név, év, sors és mesterség följegyzésén kívül semmi sem foglaltatik, következőleg a' személyes leírás híjánya miatt az egész haszontalan. 3) hogyha áll az ujonczállítás iránti országgyűlési utasítás 1ső sának 7dik pontja, melly szerint azon ifju, ki a' sorshuzásra meg nem jelent, okvetetlenül katonának adatik, akkor Szakolcza 43 ujonczot tartoznék állítani, ha a' rája esett szám kisebb volna is; mi a' törvény szellemével ugyan meg nem egyeztetethető. — Győr városa által az izraeliták letelepülhetése iránt hozott határozatot mellékesen 's csak azért említjük, hogy a' letelepülöktül vétetni határozott pénz-öszvegnék a' szegények intézetére történt rendeltetése csakugyan nem egyéb, mint igen rosztul választott palást az előitélet-szülte végzés szöpitésére. Tavaszelo 1sőjén kezdődtek közgyűlési tanácskozásink. Megemlítést érdemel a' zsidó vallás türelmi adója iránti határozat. A' megye a' nm. H. Tanács által ennek beszédetésére felszólítottatott; a' közvélemény azonban felírást határozott, mellyben azon elvbül, hogy a' vallás mindenkinék belmeggyöződése, mellytől senki adózni nem tartozik, a' türelmi adót megszüntetni kéri. — A' csödületi határnapok iránt azon intézkedés tételik, hogy mivel a' csödületi határnapoknak közgyűlésekeni kihirdetése céliránytalan, és ezen gyakorlat mellett sokszor a' határnap elmulta után történik a' nyilvánítás, ezentul a' csödüljelentéseket, érkeztek után azonnal, az alispáni hivatal hirdettesse ki. — A' vegyes házasságok érdemében érkezett esztergomvármegyei levél nem változtatta meg a' Rk már kimondott határozatát. — Győr városa ellen azért, mert ez a' mult közgyűlésen kijelentett végzés ellenére azon nyilatkozást tette, hogy a' nemes személyeket városi lakházaikban katonatartásra ezután is szorítani fogja, ügyészi kereset (actio) az előfordulandó esetekre, megrendeltetett. Nem kevés vitára nyujtott alkalmat ezen kérdés is: tartozik é a' kir. városokban mesterséget üző nemes személy, ettül adózni? A' megye meggyöződése az: hogy a' kir. városoknak kizárólag urodalmi, tehát egyedül polgárrá-létel által megnyerhető, jogait gyakorló nemes, ezektül adózni köteles; ellenben a' nem urodalmi, és polgárrá-létel nélkül is mindenkinék szabad jogok gyakorlása, millyen a' mesterség-üzés is, nemes személyekre adózás terhét nem vonhatja. — A' megyére kivetett 292 ujoncz beállítására már megtörténvén, ezek közül mindegyiknek, illető helységek által 5 ezüst forint segédpénz adatni rendeltetett 's ő fels. alázatosan megkéretni fog, hogy a' fegyvergyakorlati tanítások magyar nyelven történjenek. Melly intézkedések közepett fájdalmasan panaszlák a' Rk, miképen a' főispáni hivatal be nem töltése miatt, a' tisztválasztás már ötödfél évóta az utóbbi után, meg nem tartathatik, 's az 1578: 4dik cz. 1ső valamint az 1723: 56 cz. 2dik szakaszára figyelve, törvényes jogok gyakorlatában való hátráltatásukat, az idézett törvények sérelmének kijelentve, egy akarattal felírást kívántak, mellyben a' hosszas idő óta megürült főispáni szék betöltését szorgalmazzák. Gyűlési napjaink eleménydús estvékkel mulnak, mert a' magyar szini világ közkedvességü csillagát látuk körünkben megjeleni. Lendvayné a' pesti nemzeti színház tagja f. hónap 1sőjén Griseldis, 2kán Capriciosa, 3kán Lignerolles Luiza, 4én Rózsa szinművek czimszerepeiben lépett föl szinpadunkon. A' közönség elragadtatván a' művészet hatalma által versenygve siet látására és szívbül eredt örömhangokban nyilvánítja érzelmeit. — Lignerolles Luiza L.—né hasznára adatott, koszoru és nyomt. versek hullottak a' művésznő elibe, kit játék után a' lelkes ifjuság fáklás zenével, városunk több jeles hölgyei 's fiaí pedig látogatásukkal tisztelének meg. —

(Arad képe 1841. tölutó fogytán.) Midön avatatlan kezeimbe fogom először az ecsetet, képemhez a' sok fényü színvegyület szépségeibül áldrédemet kölcsönzeni nem szándokom; sőt inkább képem sugaraival akarok esetem gyöngé vázlatinak szerzeni érdeket, 's hogy ezt teszem, nem önérdék, nem hiúság, nem művészeti dícsvágy, hanem 200ezer népségü megye érdeke, ennek részére a' haza szeretve boldogító részvételének megnyerése, 's azon hanyagság, melly érdekek bíró Arad erőseibül közhasznulag jeles érdemük iránti részvételenség miatt bélyegzi, ösztönöz; 's ezért ha a' jól felfogott kép nemeléggé bájoló szinkekkel leend előtük.rözve, számoljanak ök. Az anyagilag dus Aradugy látszik már rég felfogá a' haladás eszméjét, hogy azonban ennek boldogító fényével maiglan sem bir, az igenis ösiesen honosult nemzeti jellem lesz oka, melly idő 's körülmények változásához nem levén idomítva, aligha foghat nagy

emlékeket örökíteni. Pest után Arad vala első a Casino - felállításban, még alig honosult a rabdolgoztató intézet eszméje, s Arad már birt azzal. 1835ik év óta bírja az emberiség legszebb talizmanját czélszerű s izlésteli kóráló intézetében. Van számos ifjat zenészetben minden adózás nélkül tanító conservatoriuma, van cselédek és szolgák után tudakozó intézete s ennek hirlapja, gyorsutazási s kisdedovó intézete, 1840. óta pedig takarékpénztárja, s ez újévben létesült viadal-intézete, és olvasó-egyesülete is jobbadán részvény s nagylelkű ajánlatok után alakultak. Mi okozza még is a közvélemény gunyzó itéletét? megsugom urak! Az, hogy pillanat emberei vagyunk s nagyon is önzők. Tehetségünkhöz képest, s nem ritkán ezen felül is, mi szives készséggel adózunk a jobblét eszközei szaporítására, de csak addig, míg a közügy bajnokinak magasztos ihlettel elhangolt szóziati szívünket meghatva, érzetünket részvételre buzdíták, mert ha a bájesengésű hangok erszényapasztó kellemetlen kérelemhangokká változnak, s a jótét által énünk csupán vesz, s nem nyer, mert a lelki élvezet's jövő jobblét nemkézzel fogható nyereség ám, bezzeg ilyenkor az adakozásban igen is késkedők, s gyakori tagadók is vagyunk! Így szünt meg pár év alatt sok reményű Casinonk, ezért csak senyevész rabdolgoztató intézetünk, holott egy pár garasnyi évi áldozattal ez már régtől mintavirágja lehetett volna az erkölcsjavításnak. Többi czélszerű intézetünk is más városok példájára tánczvigalmi, zsenge mutatóváni, s jóért hön buzgó szépeink ajánlatinak sorsjátékiból gyülemdő jövedelmekkel milly életnek örvendhetnének! De mi kedves földieim csak a vérszobát érezzük! s kinek nem fáj nem jaj! s én félek: minden biztosíték nélküli olvasó egyesületünkkel is úgy járunk mint Casinónkkal s haladási korunkban ez leend vesztésünk legnagyobbika, támaszátul fosztatván meg a koldus. Azonban a csecsemő még pólyába burkolva dajkakezek közt van, majd ha életerőre juthatand, édes örömmel mutatandom be honom fiainak a drága gyümölcsű esemetét s dicséretökre az őt dajkáló karoknak. A viadal-intézet 3. évre van biztosítva, ennyire köteleztetvén az alapító részvényesek; s a várakozásnak tökéletesen megfelelőleg folytatja két hónap óta szép siker tanúsító oktatását. Az alapszabályok a részvéttől senkit nem zárnak el s ha ki későbbi évben kívánna részvényessé lenni, az előbbi évre eső részvény felét is tartozik megfizetni. A tanulni nem akaró részvényes állíthat maga helyett alkalmas tanítványt, kit kénye szerint (ha az ellen egyébiránt a tanulásban kifogás nincs) egy év előtt az intézetből kivennie nem szabad. A tanulási rendszabályok is igen czélszerűek s jobbadán a pesti viadal-intézetűl kölcsönöztetvük. — Farsangunk közép vigalmu vala s a közel 30. bál közt jótékony czélu egy sem volt! — Ujonzállításunk egy hónap óta folyton tart, eddig állítottunk többnyire helyettesek, mi egyeseknek ugymint községeknek meg van engedve. A városi hatóság néhány csavargót besoroztata, s ez által az olly nagy napirenden levő tolvajságoztul szabadita meg, bár egyéb hatósága alá tartozó s a közönséget szerfölött terhelő mesteremberek zsarlására is terjesztené intézkedéseit, s örszeme kissé vigyázóbb lenne, ne hogy, az ital szeszétül elkábult szerencsétlenek órákig fetrengjenek közbotrányra utczákon a sárban! Földünk már negyedszer ölté a komor tél fejez leplét hátára s a tavasz ohajtott Messiasával ő fényességével kemény harcot tusáz. Megyénk első évnegyedi közgyűlése tavaszelő 22kén leend. —

(V a s m e g y e i közlemények; kísérlet; ipar- és tözsér- ügy; időjárát.)
Nálunk t. V i d o s I. első-alispánunk, tiszta eszű, egyenes szívű és jólelkű elnökünk, kit illyennek a közönség öszhangzó szózata vall és czimez, febr. 3kán nyitá meg a közgyűléseket. A megyei ház külterén és udvarán tolonga az ujonczit vizsgálató jövő és menő nép, teremébe szép számmal gyülekezének össze, hol két ülésben köv. tárgyakat leheté látni és hallani: Az elnök vezér beszédében előadá a tanácskozás alá veendő tárgyakat, névszerint, a már elkezdett és folyamatban levő ujonczállítást, különféle kir. leiratokat s a t. B e z e r é d j István ur, az igaz emberbarát, derék hazafi, és kinevezetett megyei táblabíró, hitét letév. Köszönő beszédét szivekről szakadt éljenzés követé. Az elnök a közelgető tisztujtáskor szavazandók pontos összeírását tárgyzó választmányt indítványozta. Az ujonczok ügyében különféle utasítások és határozatok hozattak. Ez alkalommal több fő-bíró szóla: kár, hogy ezek's kivált a fiatal nemeselek véleményeiket máskor is nem hallatják. A zöld asztal mellett ülő apák maholnap elhunynak, a hivatalok fiatalokra szállandnak, ezokra ezeknek gyakorlatilag is kellene készülniök. Egyébiránt a díjért vállalkozott ujonczok, ha nekik úgy tetszik, szerződési leveleiket a ns megye levéltárába letehetik, s valóban öröm volt hallani azon szép bizodalmat, mellynél fogva némelyek illető földesuraiknál hagyák kamatozandó pénzecekkéjüket, öröm tapasztalni azon emberbaráti érzelmet, mellytől lelkesülve egy ujoncz városunk tanácsánál úgy rendelkezék, hogy ha ő, vagy magtalan bátyja is, a visszajöhetés idejéig meghalna, itt maradt pénze a városi szegényeké legyen. Megyénk körülbelül 275,000 l. népességű, ebből jelenleg 1025 ujonczot adván minden 269dik egyede katona. — A nép-iskolákra s ezekben a nemzeti nyelv terjesztésére régen megajánlott pénzösszev bevételé ismét szócsereére adott alkalmat. Sok szép beszéd hangzott el már e tárgy fölött, de a privilegium nem méltóztatik a természet törvényéhez lebecsátkozni s innen a nagyobb résznek minden lelkesülése mellett az eredvény, évek multával is csak a régi! — A megye Rdei Bitnitz L. igazgató és Batthyány K. gr. uu-nak ajándékít, mellyekkel a lyceumot gazdagítani sziveskedtek, hálás köszönettel fogadák s levéltárba és jegyzőkönyvbe iktaták. Széll Kristóf főbíró, előléptetése következtiben megyei hivataláról leköszönt s rövid, de szivből folyt, szavakkal hálát adott a ns megye Rdeinek, hogy eddigi pályáján alkalmat nyujtottak szellemi tehetségeinek kifejtésökre. Ez is jegyzőkönyvbe ment. — A vegyes házasság ismét szönyegre került. A novemberi határozat felsőbb helyre fog terjesztetni. A közli ismeri e megye szönokeit s igen tisztelő figyelemmel hallgatá mindig, valahányszor a közjó előmozdítására emelének szózatot. Lélekben ez alkalommal is üdvözlé azokat, kik komoly méltósággal, elfogulatlanul, földi tekintetét el nem távozva a törvényes igazság utasításától,

tanácskozána; de nem tagadhatja, hogy tereméből eltávoztakor ime gondolatok kísérek haza: némelyek egyoldalú, próbát ki nem álló beszédekkel, kakaskodásukkal, letermett szenvedélyök azon szülöttével, melly kézzel tapogatható személyeskedésben vitat igazat szemközt egymással, kitérőességekkel, mellyekből ész, erény, vallás és közügy egy mákszemnyit sem nyer, bátran felhagyhatának s a nyelv szabályira (péld. a tárgyat, *híi* emlité, hozatódott s t. e. féle rosszul hangzanak) nagyobb figyelmet fordíthatának. — Február 4én kisdedovó-intézetünknek — szám szerint 55 köztük 24 lányka, 19 igen szegény — ártatlanai Nagy György h. ügyvéd s alelnök jelenlétében, adak próba-mutatványikat. Egy magyar öltönyű, kalpagos német gyermekese által elszavalt rövid magyar köszöntés, a magyar és német nyelven elmondott „Mi atyánk és üdvözet” hegedű mellett és nélkül éneklett mindenkor valamire oktató dalok, betű-szám-szög-testrészt s t. e. féle ismertet, magyar megyéinknek, földabroszra színezett fekvéseiből, névszerint történt elősorozása, söt lesti és lelki tehetségeiket fejtő játékaik is meglepék a szép számu mind két nemből nézőket s nem egy ajakról leheté hallani: „Oh ha így kezdetek volna bennünket is nevelni!” A kisdedek egyes és általános felelete, s épen megszokott oszonnázás idején csendes magukviselése is Eisenstock József tanító urnak iparát, de özvegy Tóth Ferenczné gondviselőnének is éber és édes anyáskodását a szülék és gyermek-barátok valódi öröme eléggé kitünteté. Árvay G. praem. kanonok és gymn. igazgató ur a jelesbek közt kiosztott 10. forinttal, t. Köves G. pedig képecskékkal szerkenték további haladásra a zsenge intézet piczinyeit. — A Győrött honosult színész társaság télutó kezdete óta mulatja közönségünket. A közönség végetlen lelkesedéssel fogadá Megyerit s a farsangi tánczvigalmak daczára is részvétet mutatott azon társaság iránt, melly őt az öszszel is mulatá, s melly ha csakugyan Győrött honosulhatand, máskor is átránduland Szombathelyre. Megyénk 40 p. ftal, b. Mikos János különféle öltönyökkel ajándékozták meg Thalia papjait. — A vépi cséplő-géprül (melly téli rövid napon 7 ember és 2 gebe hozzájárultával 50—60 kereszt gabnát kiver, a mezei gazdaság sikerdus találmányai közé tartozik s aránylag olcsó, gyors, biztos, személyeket kimélő, és mit hazánkban nem kell felednünk, gabnatolvajlást szüntető mű) máskor. Megyénkben a gubacs ára igen felszökent, mázsája (120 fonttal) 10—13 p. f. (mint hallik Bécsben 17. p. ft) s pedig ki gondolná, hogy termő évben e czikkből a szombathelyiek kezén 30- és több ezer mázsa fordul meg! — Mi időjárátunkat illeti, január első lágy napjai után ismét sok hó esék, s második tél álla be; a napokban eső esék, engede, de mindez csak kikeményíté a tél leplét. Minden esetre Mátyásnak marad törni valója (még Gergelynek is talán) aligha a jelen tél némelly m. gazdákat ismét meg nem leczkézend? ! Mert az idő rendes és rendkívüli tanító!

S o p r o n y m e g y e tavaszelő főjén leginkább a váltót.székhez lett kinevezések által megürült hivatalai betöltésére tartott közgyűlésében levelezései folytatásán s egyéb közdolgai elrendezésén is munkálkodván, köv. nevezetes határozatokat tön: Az elnök első alispán a KKhoz intézett szives köszöntése után, előadá, hogy Marton György volt másodalispán és Chernel Lajos volt másodaljegyző uu. a helybeli váltót.székhez lett kinevezetéseök után tüstint írásbeli lemondásukat még a jan. 11kei kisgyűlésre beadván, t. birákká kinevezetéseökért a RR. ugyanakkor a hg-főispánt megkérm rendelték. E határozatot megerősítőleg nyilatkozott köztetszés jeleit félben szakasztá a jelenlevő Marton György váltót.széki ülnök urnak ismert szönokságával a nagyszámú közönséghez tartott bucsubeszéde, mire az elnök válaszolt a KK. és RR. sajnát tolmácsolván 26évig állandó buzgalommal volt tapasztalatdús társok elvesztésén. Következett Chernel Lajos ur ékes leköszönő szózata, mellyre különösen a jegyzői kar nevében Rohonczy Ignác főjegyző felett; a nagy szorgalmú és szép reményű ifjutól kora megválásni fájalmát s jövő pályájára őszinte szerencse-kívánatit fejezve ki. Ezek után az elnök alispán előterjeszté, a megyei levéltár e tárgyat érdeklő történeti adatai kivonatánál írásbeli fölmutatása mellett, hogy Soprony megyében régi időktül fogva számos példa szerint is a tisztujtásn kívüli helyettesítések mindig a főispánok által gyakoroltatván, a folyamodók kérelmei szokott módoni eligazításához a KK és RR. netaláni ajánlásaik is csatlándók. Egyhangu szózat emelkedett erre megnevezni a fényes tehetségei, kitüntetett buzgalma s csüggedetlen munkássága tekintetéből legméltóbbat s köz szeretetben és tiszteletben senki által meg nem előzhető, a megyének eddigi érdemteljes főjegyzőjét Rokonczy Ignác urat. Szerény ékes - szólással fejezte ő ki tisztségéveli megelégtülését, de a szünni nem akaró közkívánat sürgetésinek hódolva engedni kénytelenített, s a másodalispáni diszes hivatalra egyedül ő ajánlatott a nkövet-hg-főispánnak s e nembeli közelégülésre czélzó intézkedések tapasztalatból ismeretes volta miatt, lehető. legrövidebb idő alatt bizonyos kinevezetéseig — az igazság-kiszolgáltatás gyorsíthatásáért — a sommas visszahelyezési ügyekben biráskodásra fel is hatalmaztatott; eddigi lelkes aljegyző pedig, nem a főispáni jogokbai avatkozásból, hanem 14 évi dicséretes fáradozási méltánylásaul, szinte ajánlatni rendeltetett a hg-főispánnak. Egyéb aljegyzői hivatalokra s eskütszögre beadandó folyamodások névszerinti betű-rendben fognak Londonba küldetni. — Felolvastatott Marton György volt másodalispán urnak főispáni hatalommal e megye thirói koszorujába lett soroztatása, mit a szokott eskülettel követett. Egyszersmind megkérm rendeltetett a hg-főispán, hogy a helybeli váltót.szék elnökét Noszlopy Ignác és annak másod-ülnökét Nagy János urakat szinte thirákká nevezni méltóztatnék. — A vegyes házasságok miatt Zala, Pest, Vas, Abauj, Nyitra, Esztergom és Borsodmegyékűl érkeztek levelek. Az elsőnek felolvastatását, a terjedelmes és a felírást s ha mi még azonkül volna is, magában foglaló esztergamié, követé s ezt többek kívánatára a zalai felírat. Gr. Viczay Héder majd Niczky Sándor t. b. szóltak a főpásztori körlevelek ellen, a sérelem és nagyszerűsége okainak csak futólagos említése mellett, velős beszédben mutatván meg a felírást ezükségeslétét, kívánván egy-

szersmind az 1647ki 14. törvényre alapítandó büntető törvényszék felállítását 's a' népnek szolgabírói uton leendő tudósítását a' vegyes házasságokra léphetés törvény-szabta engedelmé és ótalma felől. A' köv. jelesb két előadás t. i. Rohonczy Ignác főjegyző és Tóth Bálint albiró uraké az előttök szónoklottakéval a' két utóbbi pontban semmi esetre meg nem egyezhetvén, 's a' közönség részéről valamint e' mellett hang nem hallatszott, úgy a' sérelem el nem ismérését is csak két, t. i. a' sz. miklósi és czenki kath. hitszónok nyilvánítván, a' többség ő Felségéhez e' sérelem megszüntetéseért esedező felírásban állapodott meg, melly így hangzik: „Fels. 'sa't. Valamint teljes meggyőződésünk szerint a' vallás az emberiség főkinése, a' polgári társaságok mellőzhetlen támasza 's nagy céljaik főbiztosítója, úgy valóban nagyobb 's keserűbb csapást képzelni alig tudunk, mint midőn a' polgárok lélekisméretének nyugalma, a' törvény által biztosított vallások szabadsága szorítottatik oly korlátok közzé, mellyeket ezen békés és szelid században várni legkevesebbé lehet. Tehát csak mély fájdalommal érthetjük Pest, Zala és több megye hozzánk jutott hivatalos közléseiből a' hg-érsek és több püspök által a' vegyes házasságok ügyében kiadott körlevelek tartalmát, és miután minket is azon meggyőződés 's elvek, mellyek ama' lelkes megyéknek Fölségéhez terjesztett aláíratos felírásaikban terjedelmesebben foglalvák, lelkesítnének, 's hogy az őseinktől tanult példát követve, urunk királyunk előtt véleményünket magyar őszinteséggel röviden kijelentsük, a' kath. egyháznak sok évig folytatott gyakorlatával ellenkező új egyházi rendeletet az 1790: 26 t.cikk tagadhatlan megszegésének ismérnök, hazánk évkönyvei pedig bizonyosságot tennének arról, hogy a' magyar nemzet és annak dicső királyai honunk vallásos szabadságát, oly sok század különböző szellemei közt, mindenkor sikeresen fen tudták tartani, cs. kir. Fölségédnél jobbágyi legmélyebb alázattal 's nem esüggedhető bizodalommal esedezünk a' végett, hogy az említett súlyos sérelmet mint apostoli király orvoslani 's méltó aggodalminkat minél előbb kegyesen eloszlatni méltóztassék.“ Továbbá szőnyegre került Zalamegye levele, mellyben ez a' primáshgre kétféle haszonvétel ruháztatását panaszoló felírását tudatja a' RRkel 's hasonló cselekvésre szólítja fel azokat. De ez csak tudomásul vétetett Veszprém megye azon levelével együtt, mellyben évnegyedi közgyűlései időhatárának állandósítását adván hívül, a' RR. netalán teendő hasonló végzésének vizsontközléseért szólal fel. Szinte nem talált figyelmet Niczky Sándor t. b. azon indítványa, hogy a' pesti vegytani tanítószékre több nevezetes belföldi folyamodó méltatlan elmellőztetésével, egy tán nyelvünkben is járattan külhoni (?) jegeztetvén ki, e' dolog felőli értesítésért Pest megye kerestetnék meg 's valósága esetében ő Felségéhez felírás tétetnék. Dicsérettel emlitendő megyénknek a' hazai nyelv mint a' nemzetiség terjesztésén szünetlenül és szép sikerrel fáradozó nemes buzgalmából eredt azon felírása is, hogy honunkban minden törvényhatóság általjában 's így különösen a' megyék, városok és váltószékek valamint magyarul levelezzenek úgy magyar köriratu pecsétekkel is lássák el magokat. Olvstatott Nyitra megye különben szeretve tisztelt főispánjának a' középponti könyvvizsgáló biztosságnál használt törvénybe ütköző czimeért ő Fölségéhez terjesztett felírásáról tudósító, 's hasonnak tételére felszólító levele, de e' tárgyban Soprony RRdei már megtették hazafüli köteleességeket. A' más napi nevezetes tárgyalatásokhoz tartozott a' megyebeli lovak nemesítése. Lelkesen terjeszté elő Niczky Sándor t. b. milly fájdalmas, milly szívserítő azon tetemes summákra csak gondolás is, mellyeket nemesb faju lovakért évenként honunkból külföldre kiadatni szemlélünk, holott e' nevezetes iparág kellő virágzásba tételére, csekély fáradsággal összekötött erős akaraton kívül egyéb nem hiányzik, 's milly kívánatos, mennyire köteleességünk ennek — szükség úgyhozván magával — áldozatokkal is jobb karba helyezése. Mostan tehát, miután már a' mult őszutói közgyűlés elhatározta 12 ménnek a' házi pénztrárból megszerzetését, 's már 10 darab a' megye keblébe megis érkezett, bár sokan szerencsétlen kimeneteli jóslat mellett felhagyatni akartak e' dicséretes számdékkal, mint az pár évtized óta a' rossz gond, kezelés-hiány 's egyéb körülmények okozta bal siker miatt, fájdalom! több ízben megtörtént, elhatározatott azoknak főbírói járásokra felosztása, a' hágtátsnak april elején megkezdése, kizárólag a' megyeiek, még pedig a' nemtelenek számára két harmad, a' nemesekre 1 harmad résznyi díjért, így lett a' díjnak három osztályzatú hágók szerint a' nemesekre 8. 6. 4. a' nemtelenekre 2. 1. és fél pengő forintra szabása 's egyéb szükséges felügyelési rendelkezések. Nyilvános köszönet szavaztatott a' mének bevásárlásiban majd 100 mértföldnyí utat tulajdon alkalmukon és költségiken tett Nyiczky és Szabó tb. uraknak. —

KÜLÖNFÉLE: Az idej hosszas tél nemcsak a' dunaparti lakosokat aggasztja a' jég eltakarodása és abból várható vízáradás miatt, hanem hazánk egyéb folyamainak szomszédit is. Így Zsolnáról február 23ikáról írják, miszerint Vág folyamom február 8ikán 3 napi erős langy idő után a' jég megindulván, éjjel mind a' két zsolnai hidat egészen elszaggatta. Felső-Hricsó mellett a' jég a' folyammedret elhagyá, 's darab ideig más irányban haladván végre megállapodott; utóbb azonban ismét megindult Moiss-Lucska felé, a' folyammederből nagy jégtáblákat szorított ki, sőt a' mederben is magosra tornyozá föl azokat 's újra megállapodott. A' febr. 18-19iki olvasztó meleg idő után Turócz és Moiss-Lucska mellett a' jég ismét megindult 's e' két helység és Zsolna körül több szántóföldet jégtáblák borítottak el. 19ike óta Budetintől kezdve a' Vág folyam medrében mindenütt, és a' teplleskai urodalom lapályosb részeiben is, oly nagy jégtömegek láthatók, mikhez hasonlókra legkorosb emberek is alig emlékeznek. A' folytonos hideg még inkább megerősíti e' tömegeket, 's mivel a' hegyekben nem igen nagy most a' hó, tehát nem igen reményelhetni, hogy annak elolvadása e' jeget tova mozdítandja, hanem inkább attól kell tartani, miszerint a' turóczi, árvai és lipitai jégindulás gátra találván, tetemes károkat fog majd okozni Vág mentében. Moiss-Lucska lakosi minden vagyonosul a' szomszéd helységekbe menekültek. A' minden oldalon összetornyosult jég-

tömegek miatt Zsolna és vidéke közt majd minden közlekedés megszűnt. — A' cs. kir. gazdasági egyesületnek Bécsben, a' gabonaterén f. hó 6ikán sikerült oly artézi kut furásának bevégezése, melly minden reményt 's várakozást messze túlhalad. E' kutból oly nagy mennyiségű legtisztább vizsugár szököl, hogy Bécs és környékének minden artézi kútja összesen nem képes annyi vizet előállítani.

Ausztria.

Triest, febr. 9. A' cs. kir. udvari főpostahivatallal történt egyezkedés következtiben ez megengedi az ausztriai Lloyd gőzhajótársaságnak, hogy ez a' kül és belföldről jövő és menő országos sürgönyök, magányos levelezések, szóval minden postai küldeménynek szállítását Triest és Velence, Triest és Ancona, Triest és Dalmátország közt eszközölje. Ez által a' társaság gőzösei postahajókká lettek, és a' kereskedési gyorsabb közlekedés előmozdítása tekintetiből a' társaság egy 60lóerejű angol gőzöst vett, egy más 80 lóerejű építet, és a' vitelbért is lejobb szállítandja. A' társaság annál inkább reményli ezen lépte által a' kereskedés előmozdítását, mivel azon időszakra esik, mellyben a' velencei csatornákon a' hidépités, és a' vasut-állítást megpendítetett, melly a' lombárdvelencei királyság legáldottabb részein megy keresztül, miáltal Velence és Mailand közelebbi kapcsolatba hozatik egymással. — Konstantinápolyi levél szerint a' salonichi tengeröbölben több martalócz hajó van, és már a' dunagőzhajótársaság egyik hajóját is, Maria Dorotheát, üzöbe vették. E' végett a' konstantinápolyi ausztriai követ Montecuculi hadihajót kiküldötte. — A' kereskedés még is csak pangó állapotban van. —

Spanyolország.

(A' baszk szabadtékok, hadsereg, 's a' fővezér.) Madrid, február 17ikén: „A' baszk tartományok többrendű szabadtéki közül legnevezetesebb az, melly a' többinek mintegy ótalmul szolgált, 's melly szerint egyetlen kormányparancs sem birhatott e' tartományokban hatállyal, ha egyes tartományok követeli azt helybenhagyásukkal nem erősíték meg. Egy hónap előtt a' kormány e' nagyfonságú szabadtékok megsemmíté, ámbar a' tartományi küldöttségek 's lakosság határozottan ovást tettek ez önkény ellen. Most ez ovásnál egyebet nem tehetnek ugyan a' baszk tartományok, mert a' kormány 200ezer harcossá áll fegyverben; de néhány év mulva alkalmasint véres polgárharc leendő fontolatlan ujtásnak fanyar gyümölese. Most legnagyobb pénzhiánya daczára sem szándékozik hadsergét kevesbitni a' kormány, részint Európa fenyegető helyzeté, részint pedig a' baszk tartományok ingerültsége miatt; de mihelyt e' körülmények kedvezőbb fordulatot veendnek, azonnal 80ezer emberre fog a' katonaság száma csökkenteni, melly mennyiséghez 100 zászlóaljnyi tartományi polgárkatonaság járuland. Esparterorul hírlik, hogy roppant serge nagyobb része fölött szemlét tartand 's magát ez által egyedüli kormányzóknak kiáltatandja ki a' királyné kiskorusága alatt.“ —

Keletindia.

Azon körülmény, miszerint Csuzan-sziget lakosi, egy pillanatra sem mutatkoznak készeknek az angol uraságot megismerni, a' hajóhad tisztjeit azon gondolatra birta, hogy valamely parti sziget elfoglalásáról egészen le kell tenniök, 's tavasszal vagy Pekinget vagy Nankingot megtámadniök. — A' mákony-kereskedés most is csak úgy foly, mint azelőtt. — Hir szerint a' bengali második lovas ezredet nyomozás alá vetették, mivel a' parvanderahi útközletben nem akartak Dost Mohammed ellen harcolni. Ezt némelylek annak tulajdonítják, hogy Keane I. egyet közülök agyon lövetett, ki szerintök nem érdemelte volna meg a' halált; mások pedig annak, hogy nagyobb részint mohammedanusok levén, Dost Mohammedet hitök ótalmazójának tartották. Minden esetre ármánykodás 's bujtogatás van a' dologban. — Mint hírlik Khina Birmával szövetséget kötött. —

Legujabb. Az angol ministerség győzött, de csupán öt szózáttal (299czel t. i. 294 ellen) az irlandi választás-lajstromzási törvényjavaslat ügyében. — Thiers febr. 25kén a' titkos czélu pénzalap-vitatáskor tartott beszédeben is arra buzdította Franciaországot, hogy eddigi, minden külföldi hatalomtól félt 's egyetemi háborut maga után vonható, fenyegető elszigetültségében maradjon tovább is a' biztos idő kifejléséig 's főleg katonasága hézagai pótlogatásával foglalkodjék. — Krisztina spanyol királyné nápolyi utjától elmaradtának fő oka d. Sebastian infans Nápolyban léte, ki t. i. a' nápolyi király sziveségéből nemcsak ingyen lak egy szép palotát, hanem e' fölött még tetemes udvartartási költséget is kap. — Bourgesi hiteles hir szerint az egészen elszegényült d. Carlos Lajos Fülöpnek már több rendű ajánlatit utasítá vissza 's most legujabban, midőn Lajos Fülöp d. Carlost azzal szorgalmazá, hogy ha töle mint királytól nem is, de mint az orleansi ház fejétül 's a' Bourbonház tagjától fogadná el a' szükséges gyámolítást, Carlos, ha igaz, insége daczára is ezt válaszolta: „érzekenyült szívvel megismerem ugyan a' király nagylelkűségét, de nem engedik meg elveim oly fejdelem gyámolítását elfogadni, kinek kormánya engem minden népjog ellenére foglyoskodtat.“ — Ponsonby angol követ Sztambulban kormánya utasítási daczára is folyvást torzsong Ali ellen. Sziria 's Jeruzalem iránt ezerféle tarka terv forog a' vélemény sőt javaslatok szőnyegén is. Az idő legjobb oktató leszén e' jóslatok valóulására nézve. Legtöbben keresztyén fejdelem-alatti országnak ohajtanák a' szent földdel együtt. Leghíhetőbb azonban, hogy Jeruzalem ki fog vétetni az eddigi basasági hatóságbul 's egy külön magas török tiszviselő gondjai alá bizatni, ki ott mint egyedül a' sz. földi keresztyénség pártfogója hivatalnokkodnék 's ettül egyenesen a' divánhoz lenne folyamodási joga a' szent sir örjeinek 's a' különféle keresztyén felek képviselőinek. — A' M. Herald szerint Szusa nevű egyik legjelesb erősségét a' moszkanak, elfoglalák a' cserkeszek több rendű ostrom és veszteség után 's az egész orosz őrséget kardra hányták. — Olozaga majd mindennapos látogatója Lajos Fülöpnek, ki öt szivesen 's minden elődit megelőző bizodalommal látja. —